

A photograph of a man wearing a yellow hard hat and an orange safety vest, working on a large array of solar panels. He is looking down at something in his hands. The background shows more solar panels stretching across a field under a clear blue sky.

**VNO
NCW**

WEST

VERKIEZINGS- MANIFEST PROVINCIALE STATEN ZUID- HOLLAND

OP 15 MAART 2023 VINDEN DE VERKIEZINGEN PLAATS VOOR DE PROVINCIALE STATEN. VNO-NCW WEST HEEFT DE WENSEN VAN ONDERNEMERS VOOR HET PROVINCIALE BELEID DE KOMENDE VIER JAAR NEERGELEGD IN DIT MANIFEST. HET IS TOEGEZONDEN AAN DE POLITIEKE PARTIJEN DIE MEEDOEN AAN DE VERKIEZINGEN.

KIEZEN VOOR VERBINDING EN KANSEN

Zuid-Holland is een prachtige provincie en heeft alles in huis om ook de komende decennia te floreren. Om succesvol te kunnen ondernemen en de banen van de toekomst te kunnen creëren, vragen ondernemers om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Tegelijkertijd willen zij vanuit onze visie op brede welvaart bijdragen aan een Zuid-Holland met gelijke kansen op werk, juist ook voor praktisch geschoolden. Want werk is nog steeds de beste manier om mee te kunnen doen.

Wacht niet langer met kiezen!

We staan samen voor grote transitie en belangrijke keuzes. Op één staat de verdeling van de schaarse ruimte. Willen wij voldoende woningen bouwen, werkgelegenheid realiseren én Zuid-Holland bereikbaar houden, dan ontkomen we niet aan keuzes, integrale afwegingen en samenwerking tussen provincie, Rijk, gemeenten en ondernemers. De provincie moet daarin het voortouw nemen.

Er is en blijft plek nodig voor bedrijventerreinen, grootschalige logistiek en datacenters. Naast economische waarde en werkgelegenheid bieden werklocaties ook ruimte voor de energietransitie, verbeteren van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Deze werklocaties moeten beter bereikbaar worden, juist ook met openbaar vervoer.

VNO-NCW West hecht groot belang aan een ruimtelijk-economische visie voor Zuid-Holland. Daarin moet voldoende ruimte voor werklocaties zijn opgenomen. De provincie heeft daarvoor nu iets te weinig oog. Het bedrijfsleven denkt en doet graag mee.

Uitsluitend een bereikbare regio heeft een goed vestigingsklimaat!

Voldoende oog heeft de provincie Zuid-Holland voor de broodnodige schaa sprong van het openbaar vervoer, waarmee zij in samenwerking met het bedrijfsleven zowel steden als de regio wil ontsluiten. Behalve in de aanleg van de spoorverbinding tussen Leiden en Dordrecht, investeren we ook in de bereikbaarheid van woon- en werkregio's, zoals het Westland, de Bollenstreek en de Zuid-Hollandse eilanden. Wonen en werken worden beter met elkaar verbonden. Richting het Rijk trekken de provincie Zuid-Holland en het bedrijfsleven samen op in de lobby voor het aanleggen van de Bodegravenboog, waarmee we de aansluiting van de N11 op de A12 realiseren. Dat is de ontbrekende schakel in het hoofdwegennet in Zuid-Holland.

Wensen voor brede welvaart

De behoeften van het bedrijfsleven in dit manifest zijn gestoeld op de wens onze bijdrage aan de brede welvaart in Zuid-Holland te vergoten. We moeten het samen doen en kiezen daarom vanuit VNO-NCW West voor verbinding tussen politiek, inwoners en bedrijven. Alleen dan creëren we gelijke kansen voor iedereen en heel concreet: een kans op werk.

Audrey Keukens,
voorzitter VNO-NCW West

CREËER RUIMTE VOOR EN INVESTEER IN DE GROTE TRANSITIE

STIKSTOFKRISIS

Provincie, zorg ervoor dat de gebiedsgerichte plannen onverwijld met alle partijen worden uitgevoerd, waarbij de agrosectoren voldoende ruimte krijgen voor innovatie, extensiveren, omschakelen, verplaatsen én stoppen. Vul met een klein deel van de emissiereductie een stikstofbank, zodat stikstofruimte beschikbaar komt voor de benodigde vergunningverlening. Zet in op een aanpak waarbij de natuur herstelt, perspectief komt voor boeren én er weer ruimte komt voor (bouw)vergunningen.

In Zuid-Holland hebben bedrijven in sectoren die essentieel zijn voor brede welvaart, grote moeite om de benodigde vergunningen te verkrijgen, waardoor investeringen stagneren en verduurzamingsprojecten vertragen. Nu is er nauwelijks ontwikkelruimte voor de aanleg van wegen, woningbouw en duurzame industrie.

RUIMTELIJKE ORDENING EN WONINGBOUW

Provincie, maak zonder uitstel, samen met alle andere overheden, afgewogen keuzes over de ruimtelijke inrichting. De ruimteclaims van wonen, werken en natuur (recreatie) vereisen dat.

Actieve betrokkenheid van het bedrijfsleven in publiek-private investeringsprogramma's in de NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Extra) - gebieden vergroot de zeer benodigde uitvoeringskracht.

Het vestigingsklimaat vraagt bovendien om een tempoversnelling van woningbouw in Zuid-Holland. Prestatieafspraken

kunnen helpen. Hier past ook intensivering van woningbouw buiten het stedelijk gebied, rekening houdend met behoud van bedrijventerreinen met milieubelastende activiteiten (milieuzonering) en de bereikbaarheidsopgaven in de regio.

Woningbouw mag ruimte voor bedrijvigheid niet verdringen op werklocaties. Er is grote behoefte aan betaalbare woningen voor onze werknemers, dichtbij het werk.

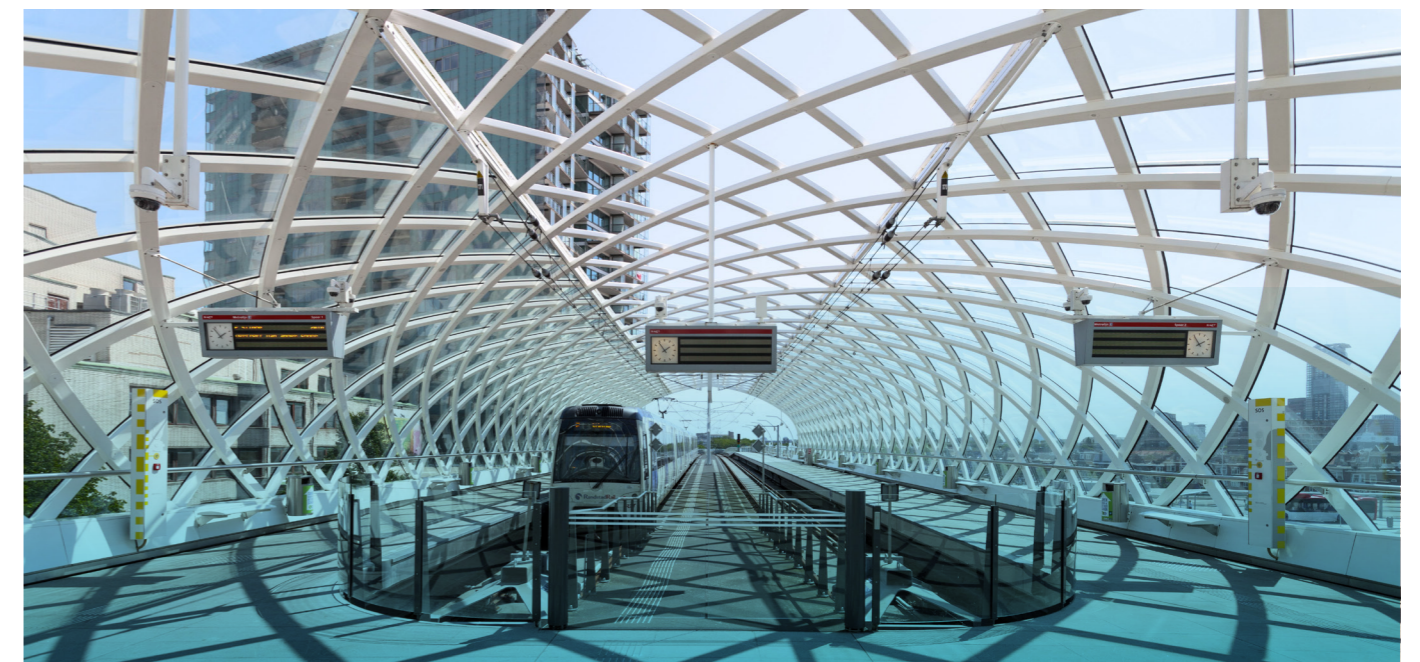
ENERGIE EN KLIMAAT

Provincie, zet in op snelle aanpassing van vergunningen, uitbreiding van de noodzakelijke energie-infrastructuur en faciliteer bedrijven in transitie. Zorg samen met de netbeheerders dat de randvoorwaarden om te kunnen verduurzamen voor bedrijven op orde zijn, zoals de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Dan kunnen bedrijven sneller overstappen op duurzame energie. Benut juist daarbij de kansen op bedrijventerreinen. De Regionale Energiestrategieën (RES-en) moeten van plannen naar uitvoering, met meer aandacht voor het bedrijfsleven.

BEREIKBAARHEID

Provincie, investeer in logistiek en mobiliteit. Dat zijn randvoorwaarden voor economische ontwikkeling. Investeren in (achterstallig) onderhoud, in slimmer gebruik van bestaande infrastructuur (spoor, asfalt of water) én in nieuwe infrastructuur zijn noodzakelijk. Excellente connectiviteit - regionaal, landelijk en internationaal - is een essentieel onderdeel van ons Zuid-Hollandse vestigingsklimaat. Zorgpunt is het achterstallig onderhoud aan wegen, tunnels en bruggen. De opgave in de provincie Zuid-Holland is enorm.

Ook worden de binnensteden voor leveranciers steeds moeilijker bereikbaar. Zero-emissiezones en -stadslogistiek vragen om ruimte voor (bouw)logistieke hubs, juist ook vanwege binnenstedelijke woningbouwambities. De provincie Zuid-Holland dient te sturen op het reserveren van voldoende ruimte voor het schoon bevoorraden van onze binnensteden.

ZORG VOOR BRUISENDE STEDEN

BRUISENDE BINNENSTEDEN EN VITAAL BUITENGEBIED

Provincie, pak de regie bij de transformatie van binnensteden en het toekomstbestendig maken van buitengebieden. Een effectieve aanpak van leegstand, bijvoorbeeld door winkelpanden te transformeren naar woningen, maakt binnensteden aantrekkelijk en leefbaar. Ondersteun het gemeentelijke beleid met een actief provinciaal detailhandelsbeleid, vanzelfsprekend in overleg met de regionale besturen en gemeenten.

TOERISME EN RECREATIE

Provincie, steun ondernemers in de gastvrijheidssector bij de ontwikkeling van duurzaam zakelijk én recreatief toeristisch aanbod. De groei van het (inter-)nationale toerisme zorgt voor een belangrijke economische impuls.

Mensen willen elkaar ontmoeten, van cultuur genieten, recreëren, congresseren en sporten. Dat heeft de coronacrisis extra duidelijk gemaakt. Ondernemers in de binnensteden en recreatiegebieden kunnen daarin als geen ander voorzien. Er komen tot 2030 nog minstens 150.000 nieuwe woningen bij. Die zorgen voor een extra behoefte aan ruimte voor natuur en recreatie, zodat door een gezonde leefomgeving een positieve bijdrage wordt geleverd aan het welzijn van de groeiende bevolking in Zuid-Holland.

ONDERNEMERSCHAP EN MENSELIJK KAPITAAL

ARBEIDSMARKT & ONDERWIJS

Provincie, blijf de Human Capital Agenda steunen en zorg voor goede randvoorwaarden op de arbeidsmarkt en voor het onderwijs, dat wil zeggen: zorg voor ruimte voor woningbouw, werklocaties en infrastructuur. We zitten in een periode van grote personeelstekorten.

Dankzij betrokken ondernemers is een gezamenlijke Human Capital Agenda vastgesteld op provinciaal niveau. VNO-NCW West zet deze agenda graag voort, die gericht is op het terugdringen van de personeelstekorten in onder meer de techniek en de zorg. Ook staat de huisvesting van arbeidsmigranten hoog op de agenda

MKB-TOETS

Provincie, voer de MKB-toets in. De MKB-toets geeft ondernemers de mogelijkheid om in een vroeg stadium mee te denken over de vormgeving van nieuwe regels, plannen en uitvoeringswijzen van de provincie. De MKB-toets kan administratieve lasten en regeldruk voor ondernemers verkleinen en de kwaliteit van de provinciale dienstverlening aan ondernemers vergroten.

OVER VNO-NCW WEST

VNO-NCW West is dé ondernemersvereniging in de Randstad (Noord- en Zuid-Holland) met een krachtig netwerk van actieve leden. De vereniging behartigt in samenwerking met nationale brancheverenigingen en lokale ondernemersverenigingen de belangen van ondernemers en bedrijven. Dagelijks zetten bestuurders, leden en medewerkers zich in voor een goed ondernemingsklimaat.

In Zuid-Holland werkt VNO-NCW West nauw samen met overheden en onderwijsinstellingen in diverse samenwerkingsverbanden en projecten op het gebied van digitalisering, verduurzaming, circulaire economie en menselijk kapitaal. VNO-NCW West is onder meer lid van de Economic Board Zuid-Holland, Greenport West-Holland, ACCEZ en de projectgroep A12-corrridor. Ook is zij actief betrokken bij de Groeiagenda Zuid-Holland.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Rogier Krabbendam
Public Affairs VNO-NCW West
E: krabbendam@vno-ncwwest.nl
M: 06 23 75 66 49